

וקראת לשבת עיונג

אלון מרני הפאכע באקדע וביסולע פלאנץ

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ שלמה יחיא בן שבה ע"ה | לע"נ ר' שלום בן תמו תמר ז"ל | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה

גליון מס' 635

ויקהל - שקלים

כ"ה אדר א' התשפ"ב

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

סיפר מרן זצוק"ל: "לפני חמישים שנה היינו לומדים ב'פורת יוסף', הייתי נותן שיעורים בשכונת הבוכרים בביהכ"נ 'אוהל רחל' מול שמואל הנביא, של רבי בן ציון אבא שאול, אביו היה הגבאי, ר' אליהו אבא שאול. ואמרת שאסור לסחוט תפוזים בשבת.

מישהו מהישיבה של פורת יוסף אמר: 'לא נכון! מותר לסחוט תפוזים בשבת.

הוא בא אצלי, "אתה אמרת שאסור לסחוט תפוזים בשבת?"

כן, אמרתי!

אמר: 'אני עשיתי מעשה, היה שם מורי אבי שהיה אדם גדול, ובא לבקר אותך ר' יעקב פלאג'י שהיה דיין בצפת בשבת, ורציתי לכבדו וסחטתי לעיניהם תפוזים, נתתי להם ושתו, איך אתה אומר שאסור?"

אמרת לי, תשמע, קודם כל כתוב בירושלמי, 'אין מביאין ראייה ממעשה', אבל תגיד לי, אתה שמת להם סוכר? אמר, כן, שמתתי להם סוכר שיהיה מתוק.

אמרת לי, לכן הם חשבו שמותר, הם ראו אותך ולא מיחו בידך מפני שחשבו שהסוחט על הסוכר זה מותר, 'משקה הבא לאוכל כאוכל דמי', אבל כבר כתב ב'פתח הדביר' שזה לא שייך בסחיטת תפוזים על סוכר, כיון שנבלע והסוכר נמחה תכף ומיד, לא הוא משקה הבא לאוכל.

אמר: 'לא! מי אמר, מי אמר', התחיל לעשות בידיו וברגליו. הבאתי לו את פתח הדביר והראתי לו.

אמר, 'לא נכון, פתח הדביר לא נכון!' אמרתי לו, פתח הדביר לא נכון?

אתה לא נכון! פתח הדביר נכון ונכון.

ר' יעקב עדס ע"ה, שהיה רב בישיבה היה עובר שם, שאל, מה יש מה קרה?

אמרת לי, מה יש מה קרה?

אמר לי, יפה דנת יפה הורית, יפה זיכית יפה חייבת, ודחה את דבריו, אמר, אל תשים אליו לב, זה עקשן..."

עד כאן לשונו הטהור של מרן זצוק"ל.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

מה נותנת הנתינה?

כאשר שלמה המלך בנה את בית המקדש וחנכו, אמר בדברי תפילתו: "הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך (לא יכילוך), אף כי הבית הזה". הקדוש ברוך הוא מלוא כל הארץ כבודו, "השמים כסאי והארץ הדום רגלי", והוא צימצם כביכול את שכניתו לשכון במשכן ובבית המקדש, וקראם בשם: "ביתו".

וכאן, נשאלת השאלה: הן לה' הארץ ומלוואה, תבל ויושבי בה. אם עלה רצון מלפניו להשרות את שכניתו בבית, במשכן, יכול היה לבנותו במאמרו, כבריאת השמים והארץ וכל צבאם. יכול היה לצוות למלאכי מרום לבנותו, כפי שאליהו הנביא העסיק מלאכים כדי לבנות את הארמון שבגללו התעשר האיש החסיד, כמסופר במדרש.

והתשובה - פשוטה, ויסודית. והיא תלמד אותנו פרק בהבנת עצמנו, ותכין אותנו להפקת הלקחים הנדרשים, לאושרינו ולטובתינו.

ונפתח - בסיפור. בעדותו של הרב דסלר זצ"ל. הוא סיפר על משפחה מאושרת בפולניה שלפני השואה. בעל ואשתו ובנם היחיד. חייהם התנהלו על מי מנוחות, בעיירה קטנה ושליווה. עד שהמלחמה פרצה, ופולניה נכבשה. הצורים פנו לביצוע מזימתם, להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, רחמנא ליצלן. המשפחה הקטנה התכנסה, וטיכסה עצה. ידידים נוכרים הציעו לאם להסתתר אצלם, להתחזות כבת המשפחה. האב ובנו לא יכלו לעשות כן, היו מגלים את יהדותם. החליטו, שהשניים יימלטו וינסו לעבור את הגבול. האם תסתתר אצל המכרים, וכאשר הנסיבות יאפשרו זאת תשוב המשפחה ותתאחד.

אין לשער את כאב הפרידה, את רגע ההתנתקות של האם האוהבת מבנה יחידה אותה אהבה כנפשה ומבעלה, מבלי שתדע האם תשוב לראותם.

האב נדד בדרכים מסוכנות, חרף את נפשו עם בנו יחידו, חצה גבולות ואורחות ימים עד אשר הגיע בדרך לא דרך לאנגליה. שם הכירו הרב דסלר, שכיהן אותה עת בישיבת גייטסהד. המלחמה הסתיימה, מפלת הצורים היתה מוחצת. כפרעה, כהמן, כאנטיוכוס, ככל צורי ישראל. בתווה ובוהו שהשתרר ביבשת, יצא האב לחפש אחר רעייתו. לאושרו, לשמחתו, מצאה בריאה ושלומה בבית המכרים הנוכרים.

אין לתאר את הפגישה המרגשת. היא סיפרה כיצד חשבה כל העת, הגתה וחלמה אך ורק על הרגע הנכסף, הרגע בו תוכל לחבק את בנה הקטן, את בנה יחידה. על הרגע בו תשוב המשפחה ותתאחד. "נפלא", אמר האב, "הנה הגיעה העת, נענתה התפילה. בואי ונשוב לאנגליה, בנינו מחכה לך בכליון עיניים. ברוך פודה ומציל, ברוך שמו!"

הם שבו לאנגליה, והמשפחה שבה והתאחדה. וכאן, מספר הרב דסלר, אירע דבר מוזר. לפני המלחמה היתה האם קשורה בבן באהבת נפש נפלאה, והאב - כדרכם של אבות - היה עסוק בפרנסתו. עתה, היה האב קשור לבן באופן מופלא, ואילו היחסים בין האם לבנה היו לקרירים ומסוייגים. מה פשר הדבר, מה קרה כאן?

הסביר הרב: רגילים לחשוב, שאהבה מעוררת רצון לתת ולהעניק, וזה נכון. אבל זה פועל גם בכיוון ההפוך: הנתינה וההעניקה גורמות להעמקת הקשר, ומביאות לאהבה ולחיבה.

לפני המלחמה טיפלה האם בבנה, נתנה והעניקה, והאהבה התעצמה. בשנים האחרונות היתה מנותקת מבנה. אמנם, לא פסקה מלהתגעגע ולחשוב עליו, אבל האב הוא שנתן. הוא שטיפל בו, האכילו וגונן עליו. והמעשים משפיעים יותר מכל הגעגועים שבעולם!

לפיכך לא העסיק הקדוש ברוך הוא מלאכים בבניין המשכן, לא בנאו יש מאין במאמרו. לפיכך הורה לנו לעסוק בבנינו, לבנותו מתרומתינו, מכספינו. בידועו כי בכך יתחזק ויגבר הקשר בינינו לבית המקדש, הקשר בינינו להשראת השכינה!

זהו שכתוב "קחו מאיתכם תרומה", ולא כתוב "תנו מאיתכם". כי בנתינתנו את התרומה אנו המקבלים. מקבלים את הקשר הנפשי עם המשכן! והדברים נכונים גם במישור החברתי, ובמישור המשפחתי.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

"שבת שבתון"

בראש המתנות האהובות בהן זכה עם ישראל, עומדת ללא ספק מתנת יום השבת. ששה ימים אדם ממחר לעבודה, טרוד בדאגה, עסוק בעסקים, מתרוצץ בין המשימות, ואז מגיעה השבת... רקיע תכול מאדים לו לאיטו, נצבע בגווני כחולים קטיפתיים עמוקים, מרעננים ומעוררי התרגשות. שמים זרועי כוכבים מקדמים את פנינו, עוטפים אותנו ביריעה שמימית ייחודית, בהילוכנו עם שני המלאכים המלווים אותנו, כמו הם מבקשים ליטול מעיימנו קורטוב של הוד...

עת תתחיל סעודת השבת, המחזה מרגש ומעורר השראה, ולמרות שאנו זוכים בו מדי שבוע – אף פעם אנו לא שבעים ממנו. בראש השולחן ניצב לו אב המשפחה, כמצביא מעוטר, כמלך בגדוד. פניו מפיקות נוגה, חיוכו רחב, עמידתו רגועה, שליווה, נינוחה. את הדאגות הותר מאחוריו בשבת ימי המעשה, שבת היום לה, איזה אור, כמה שמחה!

כמפקד נרעץ, הוא מוליך את ילדיו בין בתרי סעודת השבת. מקדש על היין בדבקות, מחלק לכולם כוסות ביד אוהבת. מברך 'המוציא' בקול נרגש, ואז חושף חלה שזופה ומבריקה, מנוקדת בשומשום חינני. אחר כך יתן את האות להביא את המנות בזו אחר זו, תוך הנעמת הסעודה בדברי תורה מותאמים לגיל ולמגוון השומעים, אשר ימלאו את נפשם באוצרות נצח יהודי זך וטהור... משני צידי השולחן, כשתילי זיתים מרווי נחת, ישובים הילדים החמודים, איש כפי גילו ומעמדו. כולם לבושים במיטב מחלצותיהם, עיניהם נוצצות בשמחה. את סעודת השבת ילכו בשירה עולצת ומרגשת, בטון ילדותי עדין וחמוד, ובמקהלה מרובת גילאים, טונים ואקורדים, ועם זאת – היא היפה והקסומה בעולם...

קשה לתאר את האווירה המשפחתית, את החום האוהב העוטף את בני המשפחה. החוויה שבסעודות השבת הינה חוויית אחדות משפחתית מרגשת, כל לב נמש עם הצלילים הענוגים של זמירות השבת, מתמלא בכח ואנרגיה של אמונה וחיבור אמיתי עם בורא עולם, מטענים המלווים אותנו לכל ימות השבוע. אין מי שלא מתמוגג בנחת לשמע דברי תורה הבוקעים מפי הילדים, הנהנים מכבוד ומיחס אישי, ומעמידה במרכז הבמה כשכולם קשובים רק להם.

המנות החמות המוגשות, השפע הסגוני, המגוון המרהיב של הטעמים, הצבעים, הריחות והניחוחות – הופכים לכלי שרת של כבוד השבת וההתענגות בה, מתעטפים בהילה רוחנית זוהרת. עקרת הבית אם המשפחה מחייכת לשמע המחמאות המורעפות עליה, ומבינה מה רב כוחה בקסם הייחודי העולה לכדי סעודת שבת מושלמת. כי אכן, רגעי סעודת השבת הם פסיפס מרהיב של רגש אצילות והוד רוחני קסום, טמיר ונעלם, אותו אנו זוכים לפגוש רק פעם בשבוע...

כל התיאור הזה, אין בו כל חדש. כבר בשעה שבורא עולם העניק לעם ישראל את השבת, הצמיד לה תווית מעוררת ענין ומרגשת: 'מתנה טובה יש לי בבית גנזי, ושבת שמה'. ומאז, על בסיס שבועי, אהנונו זוכים להשתעשע ביפה שבמתנות, להתרגש עם בואה, לשאוב מקסמה, ומיד עם לכתה – אנו כבר מתגעגעים אליה...

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את תרומת ה'" (לה, כא).

על ענין הצדקה ונדיבות הלב אמר רבי ישראל מאיר הכהן, בעל ה"חפץ חיים", משל נפלא:

במדינה אחת היה שר נכבד שהיה מקורב מאד אל המלך, והמלך גידלו מעל כל השרים אשר אתו.

הלך השר ונתעלה עד שנתמנה מטעם המלך להיות אחראי על כל אספקת המזון לצבאו של המלך.

מידי חודש בחודשו היה מקבל השר סכום גדול מאד מקופת המלוכה ובסכום זה קנה מזון לכל יחידות הצבא הפזורות ברחבי הממלכה.

לימים, מעל השר באמון שניתן בו.

מה היה עושה? במקום לקנות אספקות בכל הכסף שקיבל קנה רק במחצית הסכום, ואת המחצית השניה שילשל לכיסו...

החיילים, שמנות המזון שלהם קוצצו פלאים, רעבו ללחם, אולם איש לא העז להתלונן לפני המלך, כי מי הוא זה אשר יהיו להאשים את השר אשר כה מקורב למלכות?...

כך נמשך הדבר עד אשר ביום אחד יצא המלך לבקר את חייליו. בהיות באחד המחנות שאל את החיילים האם הם מרוצים מאיכות המזון אותו הם מקבלים והאם הכמות מספקת?

אז קם חייל אחד שאזר אומץ וסיפר למלך כי במשך זמן רב מקבלים הם מנות רעב...

חקירה מהירה גילתה מיד את האשם. הלה הובל אל המלך ועמד לפניו בוש ונכלם.

המלך בחמתו ניגש אל השר וקרע את דרגותיו מעל כתפיו ואף ציוו לשלחו לבית הכלא עד לקיום משפטו...

פנה המלך אל החייל שסיפר לו את האמת ושאל: האם מוכן אתה למלא את מקומו של זה? בחפץ לב מלכי הרם! ענה החייל.

ואכן חייל זה עשה באמונה את מלאכתו ולאחר זמן קצר הושב הסדר על כנו כבראשונה.

כאשר הגיע זמן המשפט של השר המודח הבהילו אותו מבית הכלא וכך עמד בוש ונכלם לפני המלך.

ממון זה שקיבלת - הרעים המלך בקולו - האם סבור היית כי לעצמן קיבלת? ודאי שלא! עליך היה מוטל לקנות מזון לחיילים ואילו אתה שימשת רק כגזבר.

מועל באמון אתה!

כן הוא גם הנמשל - אמר ה"חפץ חיים" - הקדוש ברוך הוא נותן לאדם ממון ועושר רב כדי שיוכל לקיים מצוות צדקה ולעזור לכל דך ונכלם, אבל על האדם לדעת כי אינו אלא כגזבר הממונה על הכסף ועליו לעשות בכסף זה מעשי חסד, כי זו המטרה שלמענה ניתן לו כן.

אבל אם האדם משלשל את הכסף לכיסו ואינו נותן צדקה כנדרש הרי הוא מועל באמון...

אם כך יעשה ינטלו ממנו "דרגותיו" וכספו יתן לאחר שישכיל טוב יותר להשתמש בממון המופקד בידו.

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

השפעה בלתי מורגשת

החלק הרגשי באדם הוא חשוב מאוד, אך

לא תמיד הוא משקף נאמנה את המציאות. לא תמיד התחושה של האדם מעידה נכונה על המציאות. יתכן מצב שבו אדם מתעלה על אף שאינו חש בכך בפועל.

כדי לקבל את הוויסטימים, המינרלים ושאר היסודות שגוף האדם זקוק להם כדי להתקיים, קיימות שתי דרכים. דרך הקיום וההזנה הרגילה היא על ידי אכילת מאכלים שונים שמזינים את הגוף בכל הכוחות והיסודות שהם מכילים. הדרך השנייה היא פחות סימפטית ולא הכי נעימה אך מועילה ומשמשת במקרים מסוימים והיא עירוי באינפוזיה שמעביר את כל הנדרש לגוף ישירות לתוך הוריד.

בדקויות דם שיערכו לפני בני אדם שהוזנו בשתי הדרכים, יתכן שיימצאו נתונים זהים לחלוטין. ההבדל ביניהם קיים רק בהרגשה. זה שניזון מאוכל טבעי, הרגיש את

טעם המאכלים ונהנה ממנו, וזה שקיבל הכל בעירוי לא חש בטעם. בתחושתם יש הבדל, אך לא במצבם הרפואי. התוצאה שווה בשתי הדרכים.

גם ברוחניות אנו רגילים לבדוק את מצבנו הרוחני לפי ההרגשה. תפילה שהייתה מלאת רגש והתלהבות היא בעינינו תפילה ראויה, לעומת זאת תפילה שהתפללנו בכוונה ובמתניות, אך לא זכינו לחוש בה שום התעוררות, בעינינו היא אינה תפילה. וזו טעות! טעות איומה!

לא הרגש קובע, אלא המעשה עצמו, רגש - לפעמים מרגישים ולפעמים לא. יתכן אפילו כי תפילה שלא חשנו בה הנאה וסיפוק היא מבחינה מסוימת חשובה יותר לפני הקב"ה כי יש בה אחוזים רבים יותר של מצוה לשמה.

גם בענין החגים, אם מרגישים התעלות או לא, אין זה אומר מה המצב האמיתי. אם נוהגים כמו שרבותינו הק' לימדונו, ודאי שמתעלים. לא יתכן אחרת, יתכן שלא מרגישים, אך אין זו מצוה או חובה להרגיש זאת. העיקר הוא שקיימת המשך בגליון הבא השפעה.